

inventariserend veldonderzoek d.m.v.
proefsleuven

Oud Bodegraafseweg, Bodegraven
Gemeente Bodegraven

IDDS Archeologie rapport 1411

Colofon

Projectnummer	33230312/52096
In opdracht van	Van Waveren BV Ahold Europe Real Estate & Construction BV
Auteur	Drs. P.A. van den Bos
Redactie	Drs. B.A. Corver
Versie	1.1
Status	definitief

Autorisatie

B.A. Corver	Senior Archeoloog	28 - 08 - 2012	
-------------	-------------------	----------------	--

Goedkeuring

dhr. P. Rouing	Gemeente Bodegraven		
----------------	---------------------	--	--

© IDDS Archeologie
Noordwijk, augustus 2012
ISSN 2212-9650

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

SAMENVATTING:

In opdracht van Van Waveren BV en Ahold Europe Real Estate & Construction BV is op 30 en 31 mei 2012 een inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven uitgevoerd in verband met de geplande (her)ontwikkeling van het plangebied aan de Oud Bodegraafseweg 23 in Bodegraven, gemeente Bodegraven.

Ondanks de hoge verwachtingen is er tijdens het proefsleuvenonderzoek geen behoudenswaardige vindplaats aangetroffen. De enige archeologische sporen zijn twee greppels uit de 17^e-18^e eeuw. Wel is er direct naast de Albert Heijn in werkput 5 een flinke hoeveelheid Romeins vondstmateriaal aangetroffen. Dit materiaal is echter afkomstig uit een recent sterk verstoord pakket. Het Romeinse materiaal is hier mogelijk terecht gekomen tijdens de bouw van de Albert Heijn en / of de aanleg van het parkeerterrein. Bekend is dat een Romeinse vindplaats grenst aan het plangebied. Ook is tijdens de bouw van de Albert Hein veel Romeins vondstmateriaal aangetroffen.

De bovengrond bleek tot minimaal 1 meter onder maaiveld verstoord. Gezien de verstoringen van de geplande werkzaamheden niet dieper zullen zijn dan 80 cm onder maaiveld zal er zeker geen archeologie worden verstoord. Wel is er rond de Albert Hein locatie veel Romeins vondstmateriaal aangetroffen. Hoewel dit materiaal contextloos is heeft het wel een algemene informatiewaarde.

Op basis van de resultaten adviseert IDDS Archeologie geen archeologisch vervolgonderzoek voor het plangebied. Dit geldt alleen voor de Aldi en Albert Heijn locatie. Wel wordt geadviseerd om op enigerlei wijze het Romeinse vondstmateriaal dat in verstoorde context rondom de Albert Hein aanwezig is te bergen. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door de graafwerkzaamheden te laten begeleiden door leden van de AWN.

INHOUDSOPGAVE:

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN HET PLANGEBIED.....	4
1. INLEIDING	5
1.1. Onderzoekskader.....	5
1.2. Doel- en vraagstellingen van het onderzoek	5
1.3. Ligging van het plangebied	6
2. VOORONDERZOEK.....	7
2.1. Regionale archeologische en cultuurlandschappelijke context	7
2.2. Aard en ouderdom van de vindplaats(en)	8
2.3. Structuren en sporen.....	9
2.4. Archeologische stratigrafie en diepte van vondstlagen	9
2.5. Gaafheid en conservering	9
3. WERKWIJZE	10
4. RESULTATEN VAN HET VELDWERK.....	12
4.1. Fysische geografie	12
4.2. Sporen.....	14
4.3. Vondsten	15
5. CONCLUSIE	16
5.1. Beantwoording van de onderzoeksvragen	16
6. AANBEVELINGEN	18
6.1. Punt van aandacht	18
LITERATUUR EN KAARTEN.....	19
LIJST VAN AFKORTINGEN EN BEGRIPPEN	20
BIJLAGEN	
1. Topografische kaart	
2. Overzichtskaart	
3. Allesporenkaart	
4. Allesporenkaart op kadasterkaart minuutplan 1811-1832	
5. Kaart van castellum	
6. Vondstenlijst / Determinatielijst vondsten	
7. Sporenlijst	
8. Periodentabel	
9. Boorlocatiekaart vooronderzoek	
10. Boorprofielen vooronderzoek	

Administratieve gegevens van het plangebied

<i>Onderzoeksmeldingsnummer</i>	52096
<i>Toponiem</i>	Oud Bodegraafseweg
<i>Plaats</i>	Bodegraven
<i>Gemeente</i>	Bodegraven
<i>Provincie</i>	Zuid-Holland
<i>Kaartblad</i>	31D
<i>Coördinaten</i> <i>Centrum</i> <i>Hoekpunten</i>	110884/455250 110.880/455.290 (n) 110.955/455.245 (no) 110.895/455.200 (zo) 110.830/455.190 (zw) 110.815/455.240 (w) 110.850/455.285 (nw)
<i>Oppervlakte</i>	1094 m ²
<i>Onderzoekskader</i>	Omgevingsvergunning
<i>Uitvoerder</i>	IDDS Archeologie Contactpersoon: dhr. P.A. van den Bos Postbus 126 2200 AC Noordwijk (ZH) Tel: 071-4028586 E-mail: pvdbos@idss.nl
<i>Bevoegde overheid</i>	Gemeente Bodegraven Contactpersoon: dhr. P. Rouing postbus 401 2410 AK Bodegraven Tel: 0172-522522
<i>Adviseur namens de bevoegde overheid</i>	Omgevingsdienst Midden-Holland Contactpersoon: dhr. C. Thanos en dhr. D.R. Stiller Postbus 45 2800 AA Gouda Tel: (0182) 545 763 E-mail: CThanos@ismh.nl
<i>Beheer en plaats van documentatie en vondsten</i>	Provinciaal Depot voor Bodemvondsten van de provincie Zuid-Holland
<i>Uitvoeringsdatum veldwerk</i>	30 en 31 mei 2012

1. Inleiding

1.1. Onderzoekskader

In opdracht van Van Waveren BV en Ahold Europe Real Estate & Construction BV heeft archeologisch onderzoeksbureau IDDS Archeologie op 30 en 31 mei 2012 een inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven uitgevoerd aan de Oud Bodegraafseweg 23 in Bodegraven, gemeente Bodegraven. De aanleiding voor dit onderzoek is de geplande uitbreiding van de Albert Heijn supermarkt aan de zuid- en westzijde van de huidige bebouwing en de bouw van een Aldi supermarkt in het westen van het plangebied. Graafwerkzaamheden ten behoeve van deze ontwikkeling zullen zorgen voor een bodemverstoring tot een diepte van maximaal 1,0 m beneden maaiveld. De kans bestaat dat eventueel aanwezige archeologische waarden hierdoor verstoord dan wel vernietigd zullen worden.

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 3.2 (KNA; Centraal College van Deskundigen 2010) en conform het Programma van Eisen (PvE) dat voor dit onderzoek is opgesteld door IDDS archeologie (Moerman 2012). Het veldwerk is uitgevoerd door drs. P.A. van den Bos (Senior KNA-archeoloog en projectleider) en drs. Y. Meijer (KNA-archeoloog).

Deze rapportage bevat de resultaten van het proefsleuvenonderzoek.

1.2. Doel- en vraagstellingen van het onderzoek

Het doel van het inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven is het aanvullen en toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting, zoals geformuleerd in het vooronderzoek. Aan de hand van het veldonderzoek wordt informatie verkregen omtrent de aanwezige archeologische waarden (aard, omvang, datering, gaafheid, conservering en inhoudelijke kwaliteit). Vervolgens wordt een waardering van de archeologische waarden in het plangebied opgesteld. Dit leidt tot een aanbeveling hoe met de eventuele archeologische resten om te gaan.

Om de doelstelling te realiseren dient op de volgende onderzoeksvragen een antwoord te worden gegeven:

- Wat is de aard, omvang, kwaliteit en het verloop van de archeologische sporen en sporenclusters?
- Wat is de conservering en gaafheid van de vindplaats(-en)?
- Wat is de datering van de archeologische vondsten en tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren zij?
- Uit welke periode dateren de eventuele sporen? Wat is de fasering van de vindplaats(-en)?
- Wat is de geologische context van de aangetroffen archeologische resten?
- Zijn er resten van de Limes aangetroffen?
- Wat voor uitspraken kunnen er op basis van de aangetroffen resten gedaan worden over de leefwijze van de bewoners van het plangebied (beroep, welvaart, etc.)? Past dit binnen de bekende historische gegevens?
- Zijn er aanwijzingen voor oude perceelsscheidingen? Komen deze overeen met het historische kaartmateriaal?
- Wat is de relatie van de resultaten van dit onderzoek met de resultaten van nabijgelegen onderzoeken?
- Zijn er resten aanwezig die wijzen op de vermoede Romeinse legerplaats? Zo ja, kan op basis van de aangetroffen resten uitspraken gedaan worden over welke variant van de Romeinse legerplaats waarschijnlijk is (minicastellum liggend aan de overzijde van de Oude Badegraven, of een volwaardig castellum dat direct grenst aan het onderzoeksgebied)?
- In het geval van een volwaardig castellum: welke uitspraken kunnen worden gedaan met betrekking tot de inrichting van het castellum en/of het direct omliggende gebied?
- In het geval van een minicastellum: welke uitspraken kunnen worden gedaan over de inrichting van het terrein buiten het minicastellum?
- Zijn er aanwijzingen voor grondverbetering in de Romeinse tijd?

- Zijn er aanwijzingen voor de ligging van een Vicus?
- Zijn er aanwijzingen voor de Limesweg?
- Zijn er aanwijzingen voor verlanding en activatie van de Oude Bodegraven, en zo ja in welke periode?

1.3. Ligging van het plangebied

De ligging van het onderzochte gebied, oftewel het plangebied, is weergegeven in bijlage 1. Het plangebied ligt aan de Oud Bodegraafsweg 23. De exacte ligging en contouren van het plangebied zijn nader weergegeven in bijlage 2. Ten tijde van het veldonderzoek was het plangebied in gebruik als parkeerplaats, straat en stoep (Figuur 1).

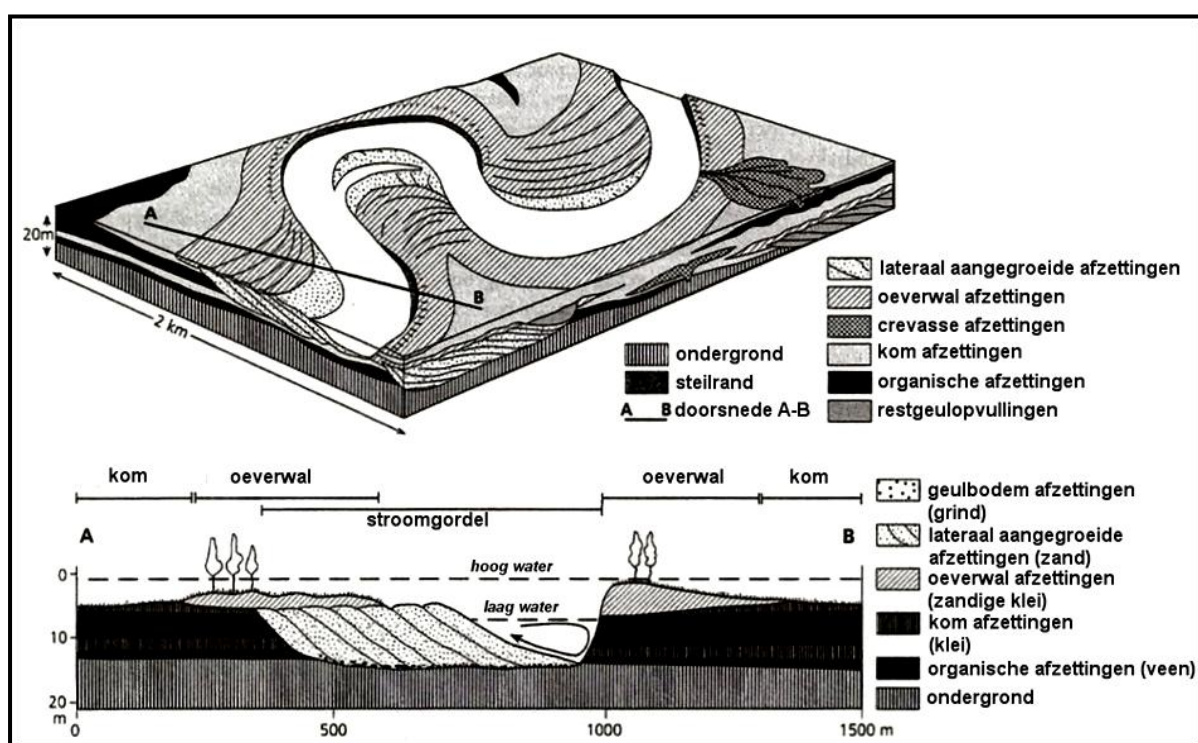
Figuur 1: Het plangebied voorafgaand aan het veldwerk. Links de Aldilocatie, rechts de AH locatie.

2. Vooronderzoek

Het vooronderzoek voor het plangebied is uitgevoerd door IDDS Archeologie in februari 2012 en bestaat uit een archeologisch bureauonderzoek en een verkennend booronderzoek (Koekkelkoren en Moerman 2012). Hieronder zullen de resultaten van het vooronderzoek kort worden samengevat.

2.1. Regionale archeologische en cultuurlandschappelijke context

Het plangebied is gelegen in het westelijke rivierengebied, in het voormalige stroomgebied van de Oude Rijn. De Oude Rijn is een meanderende rivier. Een meanderende rivier heeft een kronkelende geul, waarbij door erosie van de buitenbocht en sedimentatie aan de binnenbocht de loop van de rivier continu wordt verlegd (Figuur 2). Van de geomorfologische kaart is af te leiden dat het plangebied ligt op een rivierinversierug. Deze rug is gerelateerd aan de Oude Rijn die circa 130 m ten noorden van het plangebied stroomt. De rivier sedimenteerde vanaf circa 4400 voor Chr. tot 1122 na Chr. toen de Oude Rijn werd afgedamd bij Wijk bij Duurstede (Berendsen/Stouthamer 2001).

Figuur 2. Blokdiagram van de afzettingen van meanderende rivieren en gerelateerde organische afzettingen. De rivier stroomt naar links (Berendsen/Stouthamer 2001).

Bodegraven is ontstaan op de locatie waar de veenstroom de Oude Bodegrave in de Oude Rijn stroomde. Door deze veenstroom werd het venige achterland ontwaterd, waardoor het mogelijk werd om op de ontwaterde delen te wonen en bouwen. De menselijke activiteiten bleven echter voornamelijk beperkt tot de stevigere en drogere klei- en zanddelen in het landschap, zoals op de oeverafzettingen van de Oude Rijn. In het veenlandschap werd na het inklinken van het veen door ontwatering en ontginning het onderliggende reliëf weer zichtbaar. Het veenlandschap kwam steeds lager te liggen, terwijl de rivierafzettingen die minder gevoelig voor inklinking zijn, bleven liggen op vrijwel dezelfde hoogte, rond het NAP niveau. De venige delen van het landschap kwamen tot wel 2 m lager te liggen.

Op de bodemkaart staat het plangebied aangegeven als een bebouwde zone (Stichting voor Bodemkartering 1976). Gebaseerd op de omliggende onbebouwde delen, ligt het plangebied mogelijk

op een leek- of woudeerdgrond. De twee bodemsoorten verschillen uitsluitend in het feit dat de leekerdgronden een dunnere humeuze bovenlaag hebben (15-30 cm) dan de woudeerdgronden (30-50 cm; de Bakker 1966). De ondergrond bestaat uit niet-venige grijze zavel met roestvlekken.

Het noorden van het plangebied ligt in de historische dorpskern van Bodegraven. De verwachting is zeer hoog voor de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd. In het hele plangebied liggen geulafzettingen/stroomgordels van de Oude Rijn in de ondergrond, waarvoor een hoge verwachting geldt vanaf de Bronstijd. Bovendien ligt in het noordoostelijk deel van het plangebied een AMK-terrein van zeer hoge archeologische waarde, met resten van een Romeinse nederzetting (CMA-code 31D-006). Het monument bevat waarschijnlijk de resten van een Romeins castellum. Volgens de CHS en de AMK (Archis monumentnummer 9376) ligt het monument op minder dan 20 meter van de AH locatie.

Binnen en rondom het AMK-terrein/monument zijn diverse onderzoeken uitgevoerd, waaronder een opgraving door de AWN in 1996 waarbij veel verstoord bleek door nieuwbouw. Wel zijn er nog resten van barakken aangetroffen en een poortgebouw, beide rondom het kruispunt Oude Bodegraafseweg – Willemstraat. Dit zijn waarschijnlijk onderdelen van het Romeinse kamp dat hier heeft gestaan aan de monding van de Oude Bodegrave. Tijdens de bouw van de Albert Hein op het AMK-terrein is geen systematisch onderzoek uitgevoerd. Wel is bekend dat er veel Romeins vondstmateriaal is verzameld door particulieren. Een aantal heeft de gevonden voorwerpen (voornamelijk met metaaldetectie gevonden) gemeld.

Een booronderzoek in 2003 waarbij in de restgeulopvulling van de Oude Bodegrave resten zijn gevonden van Romeins/vroegmiddeleeuws aardewerk (Archisonderzoeksmelding 5935; Nales 2003). Daarop is een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd waarbij met name een palenzwerm van waarschijnlijk een beschoeiing van de Oude Rijn uit de 1ste eeuw na Chr. is aangetroffen (Habraken/van Mousch 2004, Archis-onderzoeksmelding 5539). Hoewel de ligging en het verloop van de limesweg niet overal exact bekend is, loopt deze weg mogelijk door het plangebied, ter plaatse van de huidige Albert Heijn-supermarkt, zoals op de gemeentelijke verwachtingenkaart staat aangegeven (Leijnse 2005). Door het archeologische onderzoeksbureau RAAP zijn meerdere onderzoeken gedaan in en rond het plangebied (oa. Briels 2010; Leijnse 2005; Lesparre-de Waal & de Kort 2006). Hierbij zijn Romeinse resten gevonden die in verband worden gebracht met het monument en mogelijk resten van de Romeinse Limesweg.

Op basis van onderzoeken van de AWN en anderen onderzoeken bestaan momenteel 3 verschillende interpretaties van de ligging van het castellum (bijlage 5). Probleem hierbij wordt gevormd door de Oude Bodegrave. Deze veenrivier is bekend uit de middeleeuwen en heeft tot in de 19de eeuw gestroomd ter plaatse van Oud Bodegraafseweg. Vraag is of deze watervoerend was in de Romeinse tijd. Het is niet uitgesloten dat het hier gaat om een heractivatie van een crevasse uit de IJzertijd die verland was tijdens de Romeinse periode.

De AWN Rijnstreek en RAAP gaan uit van het scenario dat de Oude Bodegraven watervoerend was en er sprake was van een “minicastellum”. Aan de westoever van de Oude Bodegraven hebben dan huizen en dergelijke gestaan die niet bij het castellum zelf horen. Mogelijk is er sprake geweest van een kleine haven. Een ander scenario (Van o.a. W. Vos en M. van Dinter) is dat op basis van het poortgebouw een parallel getrokken wordt met de Zwammerdam. Het castellum zou dan echter tot voorbij de Oude Bodegraven moeten uitstrekken. Deze kan dan niet watervoerend zijn. Aanwijzingen hiervoor zijn (naast het poortgebouw) diverse zware palen die op een muur constructie wijzen en liggende balken (sleeper beams) waarop barakken gefundeerd zouden zijn. Een derde mogelijkheid is dat de Oude Bodegraven weliswaar watervoerend was, maar nabij de limesweg afgedamd was. Bij rioleringswerkzaamheden in de 20ste eeuw zou een dam waargenomen zijn (Meijs 2012).

2.2. Aard en ouderdom van de vindplaats(en)

Op de gemeentelijke verwachtingenkaart staat het plangebied aangegeven op de zuidelijke oeverwal van de Oude Rijn, waarop een middelhoge verwachting geldt voor de archeologische nederzettingen uit de Bronstijd en IJzertijd en een hoge verwachting voor de resten uit de Romeinse tijd en de Middeleeuwen tot en met de Nieuwe tijd. Hoewel de ligging en het verloop van de limesweg niet overal exact bekend is, loopt deze weg mogelijk door het plangebied, ter plaatse

van de huidige Albert Heijn-supermarkt. Verder is een archeologisch niveau aanwezig op 1,0 m -mv. Dit is de top van het kleipakket dat behoort tot de komafzettingen van de Oude Rijn. Op de locatie van de uitbreiding van de Albert Heijn laat dit zich zien in de vorm van een donkergrijze laag, waarin onder andere resten Romeins aardewerk en houtskool zijn aangetroffen. Op het zelfde niveau is op de locatie van de geplande Aldi supermarkt een laag met fosfaatvlekken aangetroffen.

Gezien het feit dat het monument, het vermoede Romeinse castellum, op minder dan 20 meter van de AH locatie is gelegen is de verwachting op de aanwezigheid van Romeinse structuren zeer groot. Er zijn dan ook mogelijk de volgende typen vindplaatsen aanwezig: de periferiezone van een castellum, structuren die bij een Romeinse versterking horen en een Romeinse vicus. De locatie van de Vicus is nog onbekend. Op grotere afstand van het castellum (mogelijk de Aldi locatie) kunnen resten hiervan voorkomen.

2.3. Structuren en sporen

Mogelijk kunnen resten van de Romeinse limes worden teruggevonden. De archeologische laag duidt op een oude bodem met mogelijk nederzettingssporen als afvalkuilen, greppels, wegen en waterputten. Ook kunnen resten van huisplattegronden worden aangetroffen. Er moet sterk rekening worden gehouden met de aanwezigheid van resten van een Romeins castellum en de vaak nabij gelegen Romeinse vicus. Er moet rekening worden gehouden dat de hierbij te verwachten structuren worden aangetroffen, waaronder houten structuren (barakken).

2.4. Archeologische stratigrafie en diepte van vondstlagen

De top van het kleipakket bevat de meeste archeologisch resten. Deze resten zijn voornamelijk Romeins en de verwachting is dan ook dat de top van dit kleipakket Romeins is. Dit niveau bevindt zich op gemiddeld 1,0 m -mv (variërend van 0,2 m -mv ter hoogte van boring 5 van het vooronderzoek tot 1,2 m -mv op de locatie van boring 7, bijlage 9 en 10). Ten opzichte van het NAP ligt de top van dit niveau tussen de -1,0 tot -2,2 m NAP.

2.5. Gaafheid en conservering

Archeologische resten kunnen goed bewaard zijn gebleven door de ligging onder de grondwaterspiegel. Dit geldt zowel voor (onverkoelde) organische vondsten als voor paleo-ecologische resten. Dit is ook gebleken uit ander onderzoek in de directe omgeving. Alleen ter hoogte van boring 6 van het vooronderzoek is een verstoring van de bodem aangetroffen.

3. Werkwijze

In het plangebied zijn zes proefsleuven aangelegd met een totale omvang van ca. 118 m² (ca. 10% van het plangebied). Het betreft zes proefsleuven van gemiddeld 3 x 6,5 meter die gelijkmatig over het plangebied zijn verdeeld (bijlage 2). In verband met aanwezige infrastructuur (kabels, leidingen, gebouwen, vuilcontainers, etc.) zijn de werkputten allen iets aangepast ten opzichten van het PvE. De werkputten liggen soms op een iets andere plek, zijn wat smaller, langer, of breder en korter. De afwijkingen zijn echter minimaal en hebben geen invloed gehad op resultaten van het onderzoek.

De werkputten zijn met behulp van een graafmachine met een dichte, gladde bak schavenderwijs verdiept. Bij de aanleg van de vlakken is een metaaldetector ingezet. In de werkputten is het vlak aangelegd op ongeveer -1 m onder maaiveld. In werkputten 4 en 6 zijn twee boringen gezet om de diepte van de verstoringen aldaar te bepalen.

Bij de aanleg van werkputten 1, 2, 5 en 6 was er sprake van flinke wateroverlast. Dit kwam doordat het water niet goed weg kon door verstopte kolken en door de aanwezigheid van drainage buizen. Vooral in werkput 1 moest er snel gewerkt worden in verband met het toestromende water (Figuur 3).

Figuur 3: Water en modder stromend uit de zijkanten van werkput 1.

Voor het fysisch-geografisch onderzoek zijn per werkput een of twee profielen gedocumenteerd. De profielen zijn gefotografeerd, getekend en beschreven. Van elke kolom is de hoogte bepaald met de GPS. De sporen zijn gecoupeerd en gedocumenteerd.

De aanlegvondsten zijn in vakken van 4 meter bij de breedte van de werkput en zoveel mogelijk per stratigrafische eenheid verzameld. Vondsten uit sporen zijn per spoor verzameld. De vlaktekeningen zijn met de hand getekend aan de hand van met GPS ingemeten hoofdmeetpunten. De vlaktekening

is per werkput op papier (A0, schaal 1:20) getekend. Een drietal werkputten bevatte geen sporen en deze werkputten zijn niet getekend, maar ingemeten met de GPS. De profieltekeningen en coupes zijn bij het A0 tekenvel van de werkputten getekend (schaal 1:20). Van het vlak, de profielen en de coupes zijn foto's met fotobord genomen. Vlakhoogtes zijn ingemeten met de waterpas aan de hand van de hoofdmeetpunten of met de GPS.

Onmiddellijk na het documenteren zijn de proefsleuven weer dichtgegooid in verband met de wateroverlast. Na afloop van het onderzoek is de bestrating hersteld.

4. Resultaten van het veldwerk

4.1. Fysische geografie

Voor het fysisch-geografisch onderzoek zijn per proefsleuf één of twee profielen gedocumenteerd. Twee werkputten zijn volledig verstoord (werkput 4 en 6) en hier is telkens één profiel opgeschaafd (Figuur 3). In deze twee werkputten zijn boringen gezet, waaruit kan worden opgemaakt dat de bodem op deze locaties tot minimaal 1,50 m-mv is verstoord. In totaal zijn er in de overgebleven werkputten vijf profielkolommen getekend, gefotografeerd en beschreven. De bodemopbouw is over het hele plangebied grofweg gelijk gebleken. Hieronder zal deze opbouw worden beschreven.

Figuur 3: Volledig verstoord profiel van werkput 4 (tot ca. 1,20 m-mv).

De opbouw van de ondergrond bestaat in het gehele plangebied uit een circa 25 tot 50 cm dik ophoogpakket van zand. In werkputten 1 en 2 zat hier nog een laag verhardingsmateriaal (puin/slak) in. Onder het ophoogpakket zat in alle putten nog een pakket recent opgebracht of verstoord materiaal van 40 tot 60 cm dik. In werkputten 1, 2 en 6 bestond deze laag uit 'schoon' zand (Figuur 4) en in de andere werkputten uit verrommelde donkergrijsbruine siltige klei met een sterke bijmenging van puin en stadsafval (Figuur 4). Hier zat onder andere baksteen, dakpan, aardewerk, piepschuim en pvc in. In werkput 5 bevatte deze laag opvallend veel Romeins vondstmateriaal (vondstnummers 2, 3 en 4; bijlage 5). Dit materiaal is waarschijnlijk vermengd geraakt in de recente context van deze laag tijdens de bouw van de huidige Albert Heijn.

Figuur 4: (links) westprofiel in werkput 2. (rechts) zuidprofiel in werkput 5.

Onder deze verstoorde laag is in werkputten 1, 2, 3 en 5 een kleipakket aangetroffen dat is afgezet door de Oude Rijn. Dit kleipakket bestaat uit twee lagen. De bovenste laag bestaat uit een 20 tot 25 cm dik pakket lichtgrijsbruin zwak siltige (kom)klei. De laag hieronder bestaat uit een minimaal 25 cm dik pakket grijsbruin humeuze zwak siltige klei. In werkput 5 bevat deze laag brokjes verslagen veen. Zoals hierboven al beschreven zijn werkputten 4 en 6 tot minimaal 1,50 –mv verstoord en hier is dit natuurlijke pakket dan ook niet aangetroffen.

De resultaten van het vooronderzoek sluiten goed aan bij de bevindingen tijdens het proefsleuvenonderzoek. Ook in het vooronderzoek bleek de bovenste meter uit verstoorde dan wel ophogingslagen te bestaan (bijlage 9 en 10). Hieronder was in bijna alle boringen de natuurlijke opbouw met de archeologische niveaus nog intact. Eén boring gaf een verstoord profiel aan van meer dan twee meter. In werkputten 4 en 6 bleek dat deze delen tot minimaal 1,5 meter onder maaiveld waren verstoord. Alleen de aanname dat de Romeinse artefacten, die werden aangetroffen bij de

boringen rond de Albert Hein, uit onverstoorde context kwamen bleek onjuist. Deze vondsten bleken uit een recent verstoord pakket afkomstig.

4.2. Sporen

In totaal zijn er tijdens het proefsleuvenonderzoek drie sporen aangetroffen (bijlage 3). Het gaat om twee greppels (spoor 1 en 2) en een kuil (spoor 3). De twee greppels zijn aangetroffen in werkputten 2 en 3 en lopen parallel aan elkaar in noordwest-zuidoostelijke richting.

Spoor 1 is aangetroffen aan de kopse kant van werkput 2 en bestaat uit bruine sterk siltige klei met bijmenging van brokjes puin en aardewerk. Het vondstmateriaal afkomstig uit dit spoor dateert uit de 17^e-18^e eeuw (vondstnummer 1; bijlage 5). Door de wateroverlast is de bodem van het spoor niet bepaald, maar de diepte is minimaal 40 cm.

Spoor 2 is aangetroffen in het midden van werkput 3 en bestaat uit grijze sterk siltige klei met baksteenspikkels (Figuur 5). Het spoor is maximaal 20 cm diep, maar is oorspronkelijk waarschijnlijk een stuk dieper geweest. Dit is door het verstoorde pakket van een meter dat boven het spoor ligt niet meer te achterhalen. Gezien de oriëntatie van beide sporen zijn spoor 1 en 2 mogelijk uit dezelfde periode. Het aardewerk uit spoor 1 dateert deze periode in de 17^e-18^e eeuw. Op de kadasterkaart minuutplan van 1811-1832 zijn de sporen echter niet te zien (bijlage 4). Waarschijnlijk is dus dat vanaf de 19^e eeuw de greppels alweer buiten gebruik waren geraakt.

Figuur 5: Spoor 2 in werkput 3

Spoor 3 is een kuil die is aangetroffen in werkput 5. Het spoor bleek na couperen met hetzelfde materiaal gevuld te zijn als de verstoorde laag erboven en is dan ook afgeschreven als recente verstoring waarschijnlijk ontstaan bij de bouw van de Albert Heijn.

4.3. Vondsten

In totaal zijn er tijdens het proefsleuvenonderzoek vier vondstnummers uitgedeeld (bijlage 6). Vondstnummer 1 is afkomstig uit spoor 1 en bestaat uit twee stukken baksteen en een scherp steengoed en roodbakend aardewerk met een datering in de 17^e-18^e eeuw.

De overige vondstnummers zijn afkomstig uit het verstoorde pakket met Romeins materiaal in werkput 5. Het gaat om een Romeinse munt (Vondstnummer 2, Figuur 6). Deze As is mogelijk van Claudius (41 - 54 nChr.), maar door het slecht leesbare opschrift is dit niet met zekerheid te zeggen. De keerzijde van de munt is in zijn geheel onleesbaar.

Figuur 6: Vondstnummer 2, Romeinse As. Gevonden met metaaldetector in verstoorde laag werkput 5.

De overige twee vondstnummers zijn aardewerk en keramisch bouwmetaal dat is verzameld bij de aanleg van het vlak van werkput 5. Het is afkomstig uit de verstoorde laag boven de (kom)klei. Deze laag bevatte naast het Romeinse materiaal ook veel recent bouwafval (pvc, stoeptegel, etc.). Het recente materiaal is niet verzameld, maar de Romeinse vondsten zijn per vak (4 x 4 meter) verzameld. Het gaat om Romeinse aardewerkfragmenten van onder andere kookpotten, een wrijfschaal, dolium, geveerd aardewerk en terra sigillata. Hiernaast zijn ook fragmenten Romeinse dakpan en baksteen alsmede een aantal botfragmenten verzameld (Figuur 7).

Figuur 7: Foto van deel van het Romeinse vondstmateriaal uit vondstnummer 3, werkput 5.

5. Conclusie

In opdracht van Van Waveren BV en Ahold Europe Real Estate & Construction BV is op 30 en 31 mei 2012 een inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven uitgevoerd in verband met de geplande (her)ontwikkeling van het plangebied aan de Oud Bodegraafseweg 23 in Bodegraven, gemeente Bodegraven.

Ondanks de hoge verwachtingen voor het plangebied is er tijdens het proefsleuvenonderzoek nauwelijks tot geen archeologie in situ aangetroffen. De enige archeologische sporen zijn twee greppels uit de 17^e-18^e eeuw. Wel is er direct naast de Albert Heijn in werkput 5 een flinke hoeveelheid Romeins vondstmateriaal aangetroffen. Dit materiaal is echter afkomstig uit een recent sterk verstoord pakket. Het Romeinse materiaal is hier mogelijk terecht gekomen tijdens de bouw van de Albert Heijn en / of de aanleg van het parkeerterrein. Bekend is dat een Romeinse vindplaats grenst aan het plangebied. Ook is tijdens de bouw van de Albert Heijn veel Romeins vondstmateriaal aangetroffen.

Door de afwezigheid van archeologisch relevante sporen is er geen sprake van een vindplaats. Het ontbreken van sporen kan mogelijk worden verklaard door het feit dat in de werkputten de bodem tot gemiddeld 1 meter onder maaiveld is verstoord dan wel opgehoogd. In twee werkputten is deze verstoring zelfs tot minimaal 1,5 meter onder maaiveld. Aangenomen kan worden dat tijdens de bouw van de aanwezige panden de bodem tot gemiddeld 1 meter onder maaiveld is verstoord dan wel opgehoogd.

5.1. Beantwoording van de onderzoeksvragen

- *Wat is de aard, omvang, kwaliteit en het verloop van de archeologische sporen en sporenclusters?*

Er zijn twee 17^e-18^e eeuwse greppels aangetroffen. Verder is er Romeins vondstmateriaal verzameld uit verstoorde/secundaire context.

- *Wat is de conservering en gaafheid van de vindplaats(-en)?*

Er is geen vindplaats aangetroffen. Wel duidt het Romeinse vondstmateriaal, ook al komt het uit verstoorde context, op de aanwezigheid van vindplaatsen in de directe omgeving.

- *Wat is de datering van de archeologische vondsten en tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren zij?*

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn twee stukken baksteen en een scherp steengoed en roodbakkerd aardewerk met een datering in de 17^e-18^e eeuw gevonden.

Een Romeinse munt (As, mogelijk van Claudius, 41-54 nChr.).

De overige vondsten zijn Romeinse aardewerkfragmenten van onder andere kookpotten, een wrijfschaal, dolium, geveerd aardewerk en terra sigillata. Hiernaast zijn ook fragmenten Romeinse dakpan en baksteen alsmede een aantal botfragmenten verzameld.

- *Uit welke periode dateren de eventuele sporen? Wat is de fasering van de vindplaats(-en)?*

Er zijn twee 17^e-18^e eeuwse greppels aangetroffen. Verder zijn er geen grondsporen aangetroffen. Wel duidt het Romeinse vondstmateriaal, ook al komt het uit verstoorde context, op de aanwezigheid van Romeinse vindplaatsen in de directe omgeving.

- *Wat is de geologische context van de aangetroffen archeologische resten?*

Het plangebied is gelegen in het westelijke rivierengebied, in het voormalige stroomgebied van de Oude Rijn. Gezien het kleipakket dat onder de verstoorde bovenlaag is aangetroffen ligt het plangebied in het komgebied van de Oude Rijn.

- *Zijn er resten van de Limes aangetroffen?*

Er zijn wel Romeinse vondsten aangetroffen, maar deze zijn uit verstoorde/secundaire context.

- *Wat voor uitspraken kunnen er op basis van de aangetroffen resten gedaan worden over de leefwijze van de bewoners van het plangebied (beroep, welvaart, etc.)? Past dit binnen de bekende historische gegevens?*
De gegevens zijn te beperkt om hier uitspraken over te doen.
- *Zijn er aanwijzingen voor oude perceelsscheidingen? Komen deze overeen met het historische kaartmateriaal?*
Er zijn twee greppels aangetroffen. Deze zijn niet terug te vinden op historisch kaartmateriaal.
- *Wat is de relatie van de resultaten van dit onderzoek met de resultaten van nabijgelegen onderzoeken?*
Het ontbreken van sporen is onverwacht gezien de hoge verwachting. De Romeinse vondsten in verstoorde context zijn hoogstwaarschijnlijk afkomstig van de reeds bekende sites in de directe omgeving van het plangebied.
- *Zijn er resten aanwezig die wijzen op de vermoede Romeinse legerplaats? Zo ja, kan op basis van de aangetroffen resten uitspraken gedaan worden over welke variant van de Romeinse legerplaats waarschijnlijk is (minicastellum liggend aan de overzijde van de Oude Badegraven, of een volwaardig castellum dat direct grenst aan het onderzoeksgebied)?*
De resultaten van het onderzoek zijn te beperkt om deze vraag te beantwoorden.
- *In het geval van een volwaardig castellum: welke uitspraken kunnen gedaan worden met betrekking tot de inrichting van het castellum en/of het direct omliggende gebied?*
Deze vraag is gezien de resultaten van het veldwerk niet van toepassing.

In het geval van een minicastellum: welke uitspraken kunnen worden gedaan over de inrichting van het terrein buiten het minicastellum?
Deze vraag is gezien de resultaten van het veldwerk niet van toepassing.
- *Zijn er aanwijzingen voor grondverbetering in de Romeinse tijd?*
Deze vraag is gezien de resultaten van het veldwerk niet van toepassing.
- *Zijn er aanwijzingen voor de ligging van een Vicus?*
Deze vraag is gezien de resultaten van het veldwerk niet van toepassing.
- *Zijn er aanwijzingen voor de Limesweg?*
Deze vraag is gezien de resultaten van het veldwerk niet van toepassing.
- *Zijn er aanwijzingen voor verlanding en activatie van de Oude Bodegraven, en zo ja in welke periode?*
Deze vraag is gezien de resultaten van het veldwerk niet van toepassing.

6. Aanbevelingen

Er is tijdens het proefsleuvenonderzoek geen behoudenswaardige vindplaats aangetroffen. De bovengrond bleek tot minimaal 1 meter onder maaiveld verstoord. Gezien de verstoringen van de geplande werkzaamheden niet dieper zullen zijn dan 80 cm onder maaiveld zal er zeker geen archeologie worden verstoord. Wel is er rond de Albert Hein locatie veel Romeins vondstmateriaal aangetroffen. Hoewel dit materiaal contextloos is heeft het wel een algemene informatiewaarde.

Op basis van de resultaten adviseert IDDS Archeologie geen archeologisch vervolgonderzoek voor het plangebied. Dit geldt alleen voor de Aldi en Albert Heijn locatie. Wel wordt geadviseerd om op enigerlei wijze het Romeinse vondstmateriaal dat in verstoorde context rondom de Albert Hein aanwezig is te bergen. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door de graafwerkzaamheden te laten begeleiden door leden van de AWN.

NB. Bovenstaand advies dient gecontroleerd en beoordeeld te worden door de bevoegde overheid, in dit geval de Gemeente Bodegraven. Deze zal vervolgens een besluit nemen inzake de te volgen procedure. IDDS Archeologie wil meegeven dat voordat dit besluit genomen is, er niet begonnen kan worden met bodemversturende activiteiten of activiteiten die voorbereiden op bodemverstoringen.

6.1. Punt van aandacht

Het uitgevoerde onderzoek is op zorgvuldige wijze verricht volgens de algemeen gebruikelijke inzichten en methoden. Het archeologisch onderzoek is erop gericht om de kans op het onverwacht aantreffen dan wel het ongezien vernietigen van archeologische waarden bij bouwwerkzaamheden in het plangebied te verkleinen. Aangezien het onderzoek is uitgevoerd door middel van een steekproef kan echter, op basis van de onderzoeksresultaten, de aan- of afwezigheid van eventuele archeologische waarden niet gegarandeerd worden.

Wij wijzen u er graag op dat indien archeologische waarden worden aangetroffen deze conform de Monumentenwet 1988, artikel 53, bij de minister voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap gemeld dienen te worden. Dit kan door het invullen van het vondstmeldingsformulier op de website van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (www.cultureelerfgoed.nl) of door contact op te nemen met het Archismeldpunt (archismeldpunt@cultureelerfgoed.nl).

Literatuur en kaarten

ANWB, 2005: *ANWB Topografische Atlas Zuid-Holland 1:25000*, Den Haag.

Bakker, H. de, 1966: De subgroepen van het systeem van bodemclassificatie voor Nederland. In: *Boor en Spade: verspreide bijdragen tot de kennis van de bodem van Nederland*, deel 15. Stichting voor Bodemkartering (Wageningen)

Bos, P.A. van den, 2012: *Plan van aanpak. oud bodegraafseweg in Bodegraven, gemeente Bodegraven*, Noordwijk (intern rapport, IDDS Archeologie).

Briels, I.R.P.M. 2010: *Afvalcontainers Oud Bodegraafseweg / Willemstraat / Mauritsstraat, Gemeente Bodegraven. Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek*, in: RAAP-notitie 3601

Carmiggelt, A. en P.W.J.M. Schulten, 2002: *Leidraad 1 Veldhandleiding Archeologie*, College voor de Archeologische Kwaliteit, Zoetermeer.

Centraal College van Deskundigen, 2010: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie*, versie 3.2, Gouda.

Habraken, J./R. van Mousch, 2004: *Bodegraven, Oude Bodegraafseweg / Overtocht Inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven*, BAAC-rapport 03.184/04.016.

Koekkelkoren, A.M.H.C. en S. Moerman, 2012: *Oude Bodegraafseweg 23, Bodegraven, gemeente Bodegraven, archeologisch bureauonderzoek & inventariserend veldonderzoek, verkennende fase*, Noordwijk (IDDS Archeologie rapport 1361).

Leijnse, K., 2005: *Archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart Bodegraven*, RAAP-rapport 1160.

Leijnse, K. 2005 *Plangebied Oud Bodegraafseweg, gemeente Bodegraven; een archeologische begeleiding*, in: RAAP-notitie (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 1086

Lesparre-de Waal, M.S. en J.W. de Kort 2006: *Plangebied Parkeerterrein Willemstraat, gemeente Bodegraven; archeologisch vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven*, in: RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam) 1269

Meijs, S., 2012: *Beoordeling PvE IVO-p Oude Bodegraafseweg 23*, Bijlage 2

Nales, T., 2003: *Bodegraven 69 en Oud Bodegraafseweg; aanvullende archeologische inventarisatie*, BAAC rapport 03.127.

Stichting voor Bodemkartering, 1976: *Bodemkaart van Nederland, 1:50.000, blad 31 West Utrecht*, Wageningen.

Lijst van afkortingen en begrippen

Afkortingen

Archis	Archeologisch Informatie Systeem
AMK	Archeologische Monumenten Kaart
GPS	<i>Global Positioning System</i>
IKAW	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
mv	maaiveld (het landoppervlak)
NAP	Normaal Amsterdams Peil
PvA	Plan van Aanpak
PvE	Programma van Eisen

Verklarende woordenlijst

antropogeen	door menselijke activiteit veroorzaakt of gemaakt
artefact	door de mens vervaardigd voorwerp
humeus	organische stoffen bevattend; bestaande uit resten van planten en dieren in de bodem
silt	zeer fijn sediment met grootte 0,002-0,063 mm
slak	steenachtig afval van metaal- of aardewerkproductie

Bijlage 1: Topografische kaart

Legenda

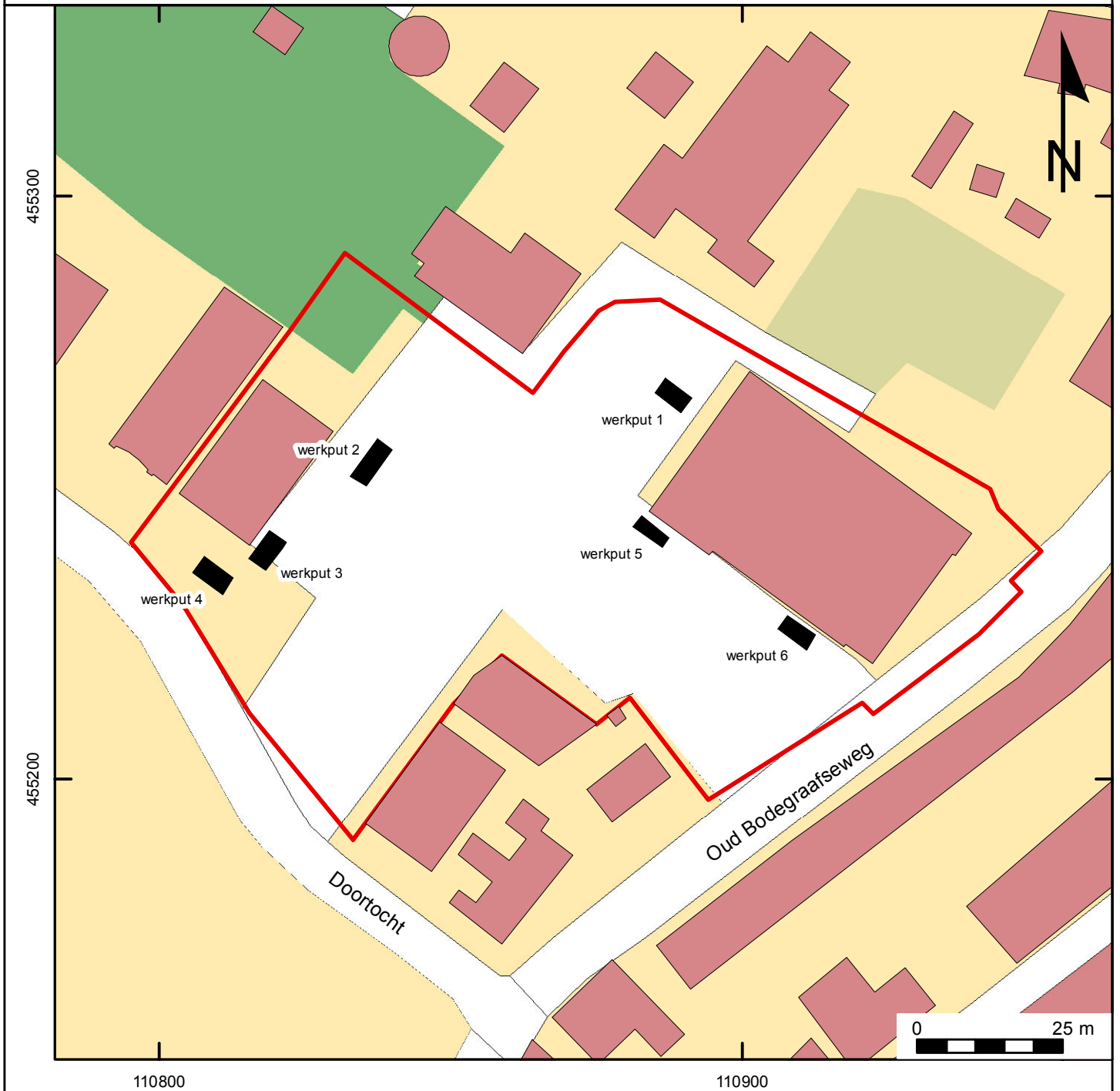
Projectnummer: 33230312

Projectnaam: Bodegraven, Oude Bodegraafseweg

 Plangebied

Bijlage 2: Werkputtenoverzicht

Legenda

Projectnummer: 33230312
Projectnaam: Bodegraven, Oude Bodegraafseweg

- Werkput
- Plangebied

110800

110850

110900

110950

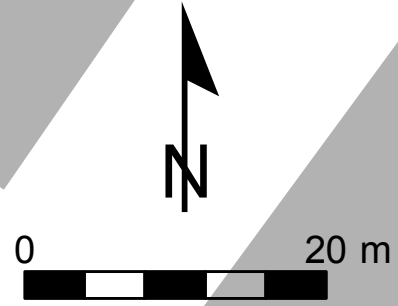
Bijlage 3: Allesporenkaart

Projectnummer: 33230312

Projectnaam: Bodegraven, Oude Bodegraafseweg

Legenda

- ▼ Hoogtemaat (m NAP)
- Hoogteverschil
- Profiel
- Coupelijn
- Spoor
- ▨ Verstoring/Riool
- ⋯ Werkputgrens
- Plangebied

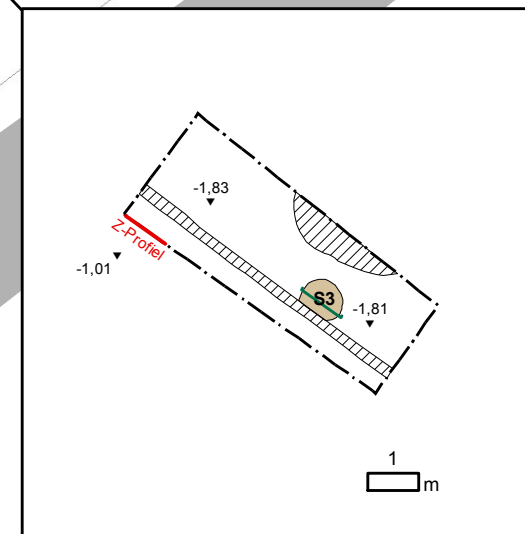
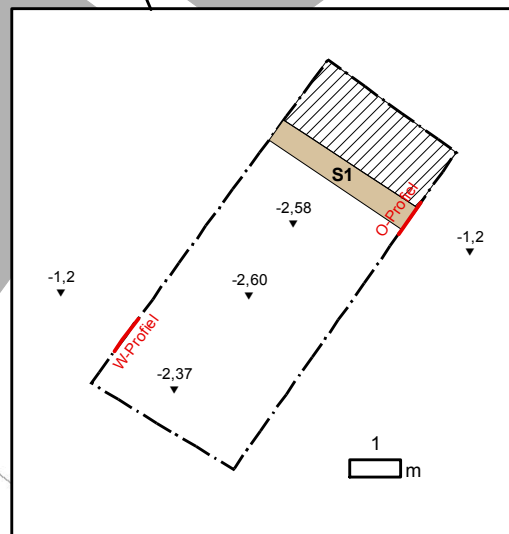
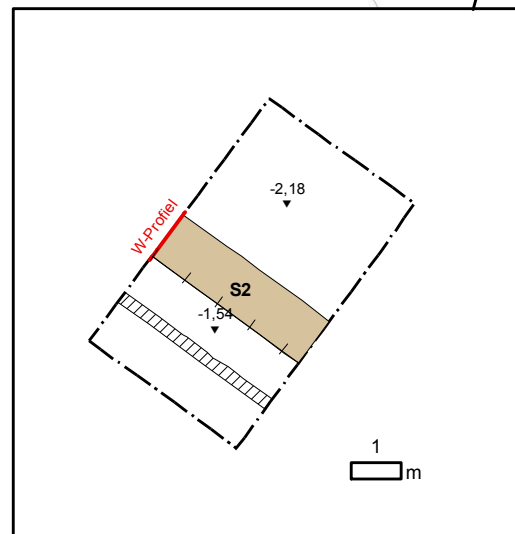

455250

455250

455200

455200

Doortocht

Oud Bodegraafseweg

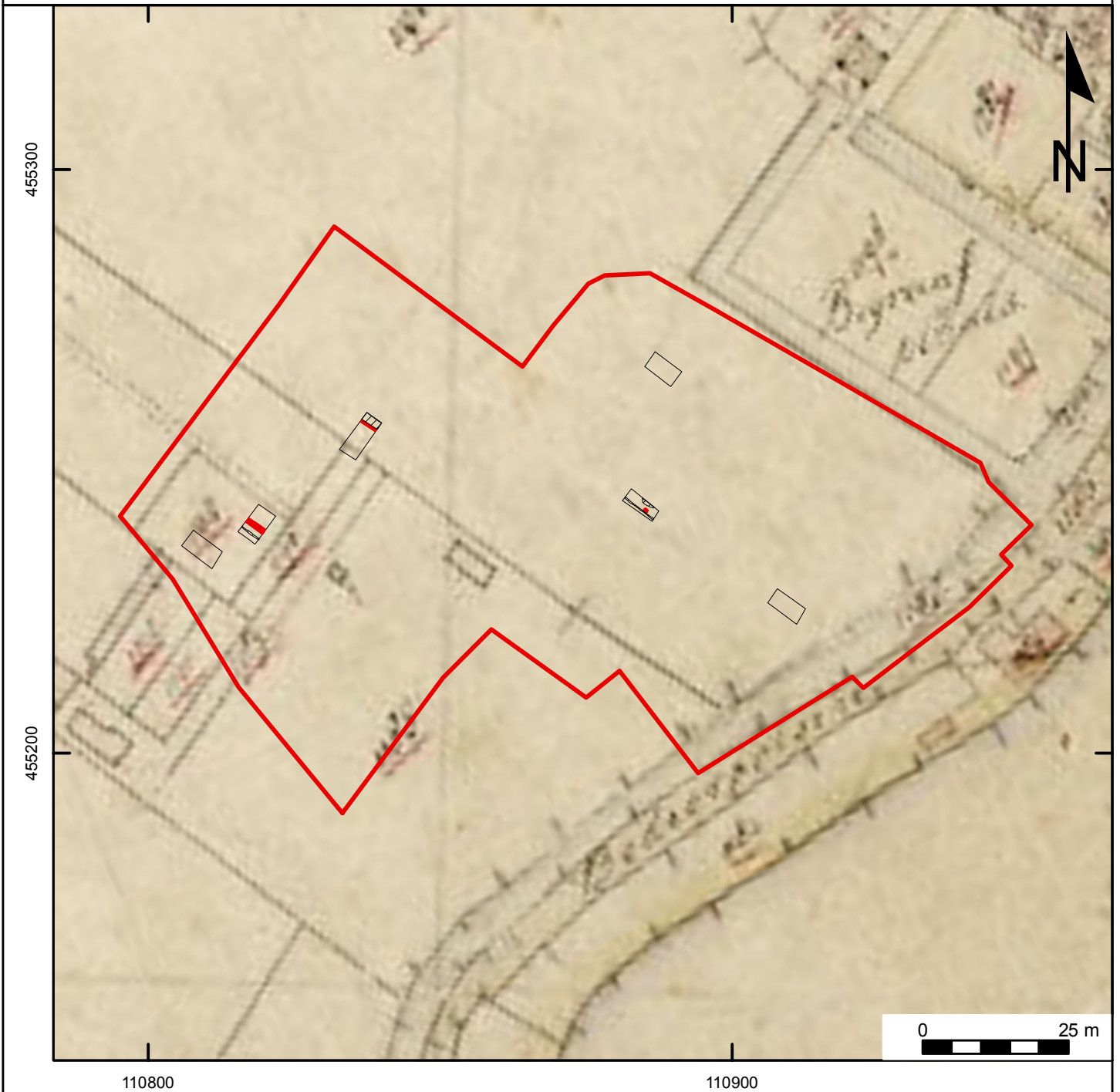
110800

110850

110900

110950

Bijlage 4: Kadasterkaart Minuutplan 1811-1832

Legenda

Projectnummer: 33230312

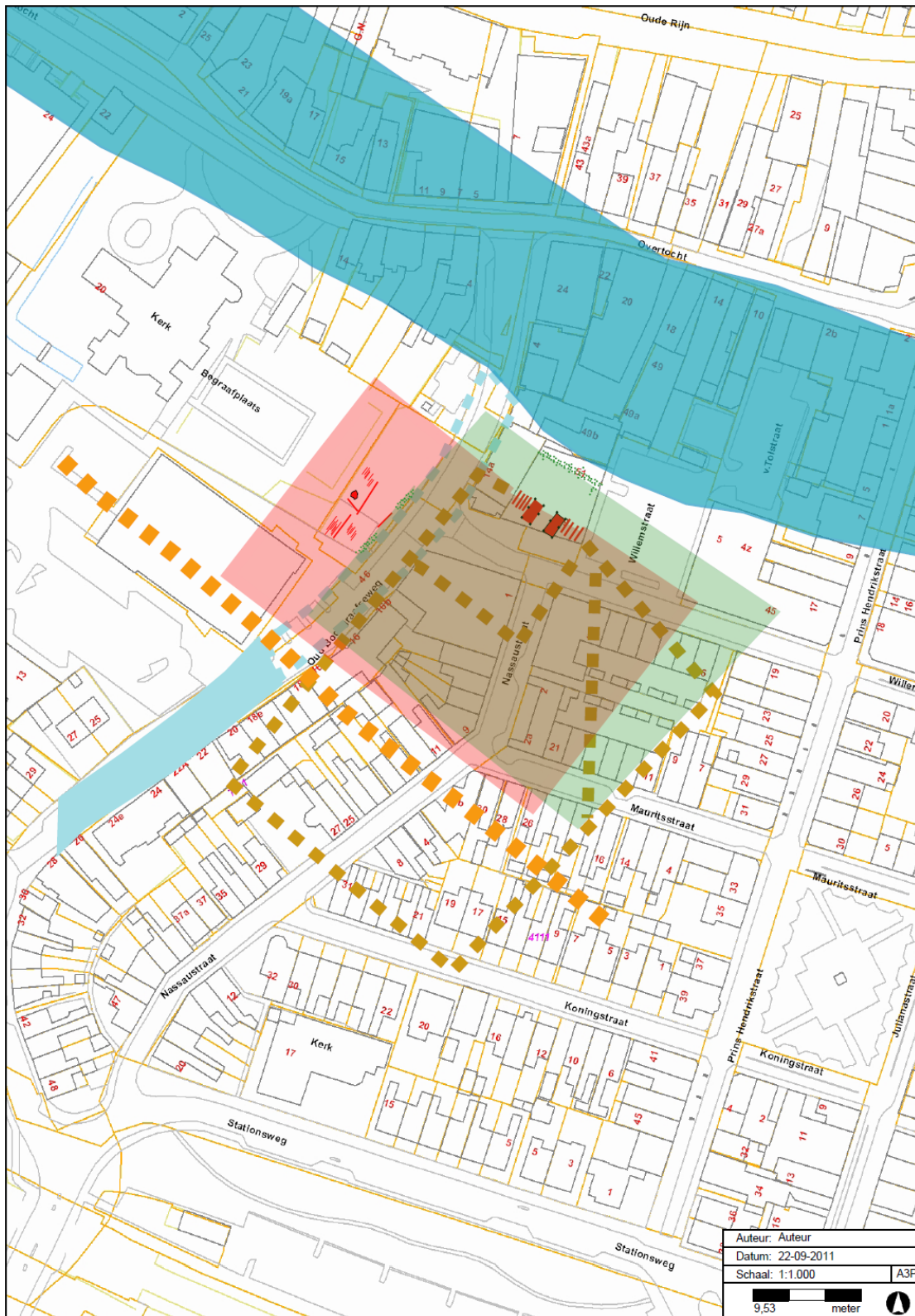
Projectnaam: Bodegraven, Oude Bodegraafseweg

- Spoor
- Werkput
- Plangebied

Bijlage 5: Kaart van Castellum

Castellum Bodegraven

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend © 2010 Milieudienst Midden-Holland

© De auteursrechten en databankrechten zijn voorbehouden aan Kadaster, Emmen 2010

Legenda

- Gemeenten
- Rijn
- Percelen
- Oude Bodegrave
- Romeinse weg
- Castellum steenbouw (Vos)
- Castellum houtbouw (Vos)
- AWN castellum (Westerheem 2005)
- Paalsfunderingen steenbouw - muur
- Houtbouw binnenbebouwing met haard
- Houtbouw poort

Bijlage 6: Vondstlijst / Determinatielijst vondsten

Projectnummer:
33230312
Projectnaam:
Bodegraven, oud bodegraafseweg 23

VONDSTENLIJST

vondstnr.	datum	werkput	vlak	vak	spoor	vulling	segment	categorie	verzamelwijze	veldvolume (monster)	aantal fragmenten	tek.nr.	opmerking
1	30-5-2012	2	1	1	1			mix	aanleg vlak			1	
2	31-5-2012	5	1	1				mxx	detectie			1	romeinse munt
3	31-5-2012	5	1	1				mix	aanleg vlak			1	uit verstoorde laag
4	31-5-2012	5	1	2				mix	aanleg vlak			1	uit verstoorde laag

Determinatielijst Vondstmateriaal

vondstnr	codering (ABR)	baksel	vorm	type/ productieplaats	Rand	Bodem	Wand	Gruis	aantal	kleur	versiering	plaats versiering	plaats glazuur	magering	verbrand	datering	opmerkingen
1	KER	roodbakend	test?		1				1	oranje			loodglazuur, in			17e/18e eeuw	
1	KBM	grijsbakend	baksteen		1				1	grijs						indet	
1	KBM	geelbakend	baksteen		1				1	geelgrij						17e/18e eeuw	
1	KER	steengoed	pot		1				1	bruin	verticaal lintoer					1650-1700	
2	MCU	munt	as						1							romeins	
3	KER	ruwwandig	wrijfschaal		1	1			2	roze				kwartsgruis		2e/3e eeuw	horizontale rand
3	KER	terra sigillata	kom/kop		1	1			2	oranje						2e/3e eeuw	
3	KER	geverfd	kom/kop		2				2	oranje	engobe	uit				1e/2e eeuw	
3	KER	geverfd	kom/kop		2	1			3	zwart	engobe	uit				eind1e / 2e	
3	KER	gladwandig	deksel		1				1	wit						1e-3e eeuw	
3	KER	ruwwandig	dolium				7		7	grijs				zand		2e eeuw	
3	KER	gladwandig	indet				1		1	wit						1e-3e eeuw	
3	KER	blauwgrijs	pot				2		2	grijs	dubbele groef	uit		znad		2e/3e eeuw	lichtgrijze kern
3	KBM	roodbakend	dakpan		2		2		4	oranje						1e/3e eeuw	
3	KBM	roodbakend	tegel		3				3	oranje						1e/3e eeuw	dikte: 3 cm
3	KBM	roodbakend	baksteen				7		7	oranje						1e/3e eeuw	
3	KBM	hutteleem	indet		2		2		3	oranje						1e/3e eeuw	
3	KER	gladwandig	indet				2		2	grijs						2e/3e eeuw	dikte: 1 - 1,5 cm
3	KER	gladwandig	indet				1		1	geelwit				potgruis,		1e/3e eeuw	
3	KER	gladwandig	indet				2		2	oranje						1e/3e eeuw	
3	KER	ruwwandig	pot			1			1	oranjeg						2e/3e eeuw	standvlak
3	KBM	grijsbakend	indet				1		1	grijs						indet	
3	KER	ruwwandig	kookpot		1				1	grijs	dubbele groef	op uitstaande				1e/4e eeuw	
3	KER	ruwwandig	kookpot		1				1	witgrijs	groef	op uitstaande				1e/4e eeuw	
3	KER	ruwwandig	indet		1				1	donker						1e/2e eeuw	
3	KER	ruwwandig	indet				1		1	oranje				potgruis		1e/3e eeuw	
3	KER	ruwwandig	indet				3		3	witgrijs						1e/3e eeuw	
3	KER	ruwwandig	indet				7		7	grijs						1e/3e eeuw	
3	BOT	rond	schouderblad						2							indet	snijsporen
3	BOT	rond	onderkaak						1							indet	
3	BOT	rond	middenhandsb						1							indet	
3	BOT	varken	bekken						1							indet	
3	BOT	rond	borstwervel						1							indet	jong rond
3	BOT	indet							2							indet	
3	BOT	indet							2					ja		indet	
4	KER	geverfd	kom/kop				1		1	oranje	engobe	uit				1e/2e eeuw	
4	KER	ruwwandig	indet				1		1	witgrijs						1-4e eeuw	
4	KBM	roodbakend	dakpan		1				1	oranje						1-4e eeuw	
4	KBM	roodbakend	tegel				1		1	oranje						1-4e eeuw	dikte: 2,5 cm
4	KBM	roodbakend	tegel				1		1	oranje						1-4e eeuw	dikte 3-3,5 cm
4	KBM	roodbakend	tegel				1		1	grijs						1-4e eeuw	dikte: 2,5 cm
4	KBM	roodbakend	baksteen		1				1	oranje						1-4e eeuw	dikte: 6,5 cm
4	KBM	roodbakend	baksteen				2		2	oranje						1-4e eeuw	

Bijlage 7: Sporenlijst

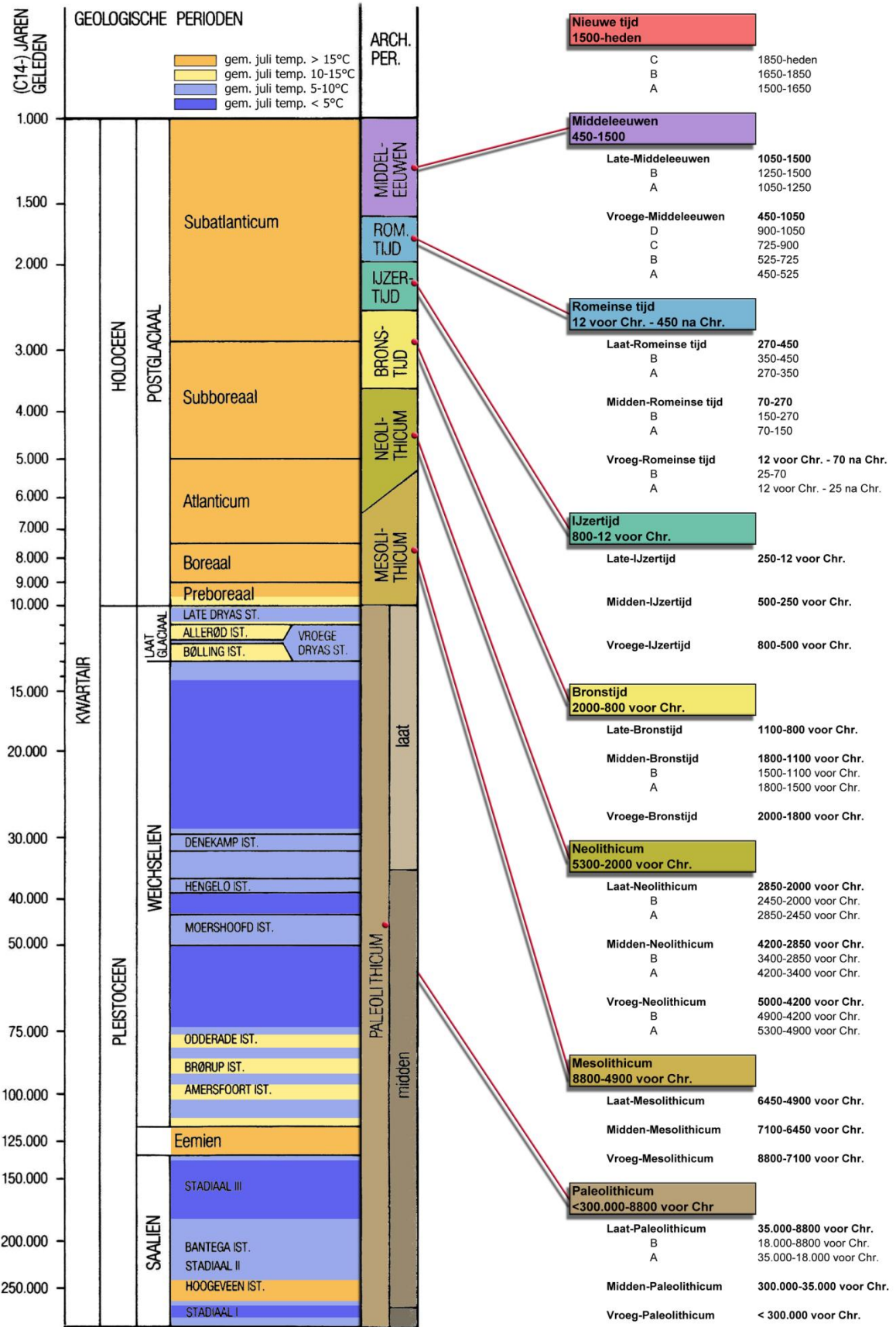
Projectnummer:
33230312
Projectnaam:
Bodegraven, oud bodegraafseweg 23

IDDS Archeologie

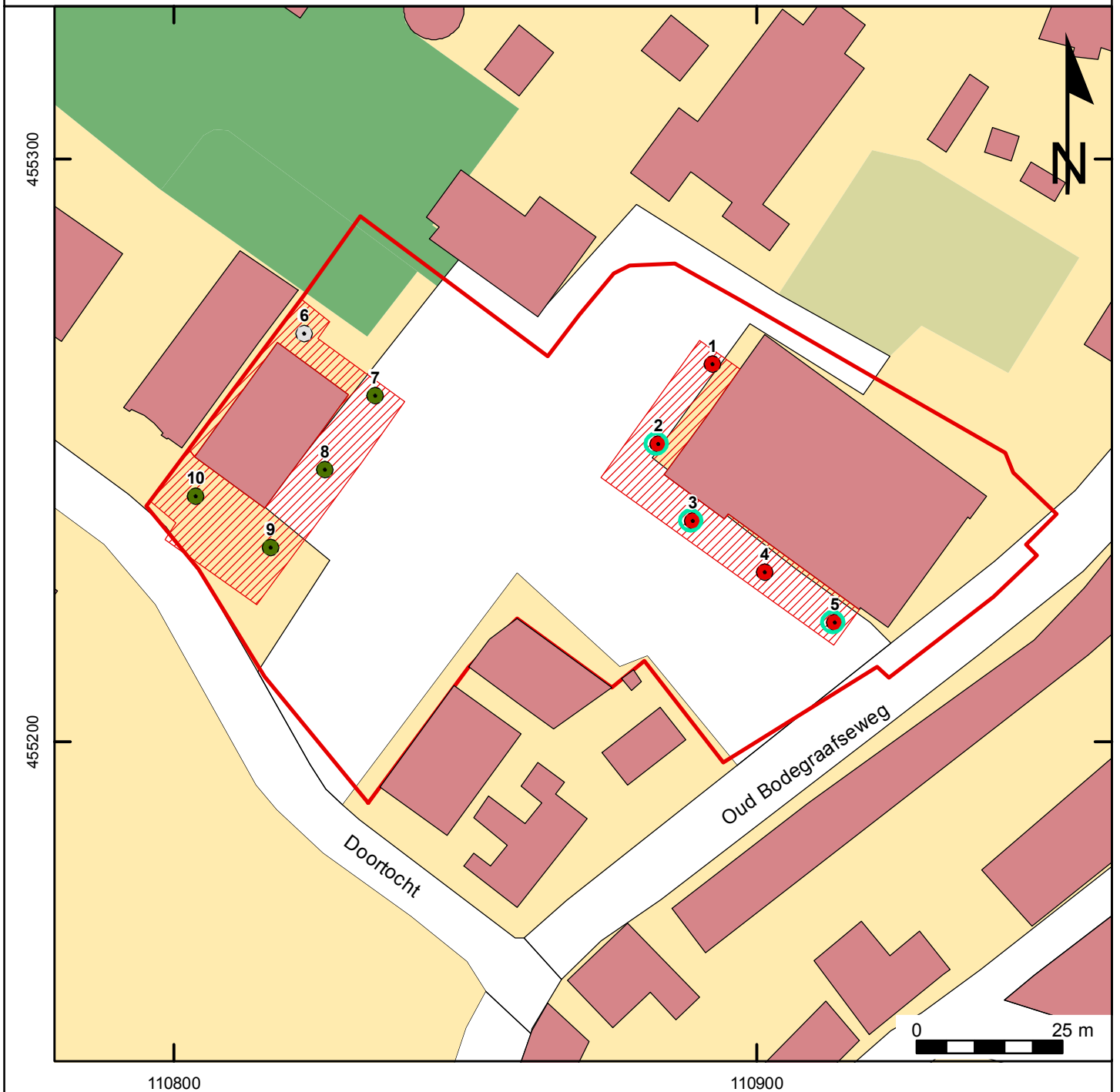
SPORENLIJST

spoor	datum	werkput	vlak	tekenve l	afmetingen vlak		vorm/ contour	vulling	seg	textuur	kleur	org	inluitsels (grootte/aantal etc.)	relatie	interpretatie	coupe (J/N)	opmerking
					diepte	breedte											
1	30-5-2012	2	1	1	min. 40 cm	min. 50 cm	langwerpig	1	1	Ks3	br	h2	ker + kbm		greppel	j	17e-18e eeuw
2	30-5-2012	3	1	1	25 cm	100 cm	langwerpig	1	1	Ks3	dgr		kbm spikkels		greppel	j	Mogelijk ook 17e-18e eeuw
3	31-5-2012	5	1	1	30 cm	80 cm	rond	1	1	Ks2	dbr	h2	hk, kbm, ker, bot, pvc		kuil	j	recent

Bijlage 8: Periodentabel

Bijlage 9: Boorlocatie- en Vondstlocatiekaart vooronderzoek

Projectnummer: 31921211

Projectnaam: Bodegraven, Oud Bodegraafseweg 23

Legenda

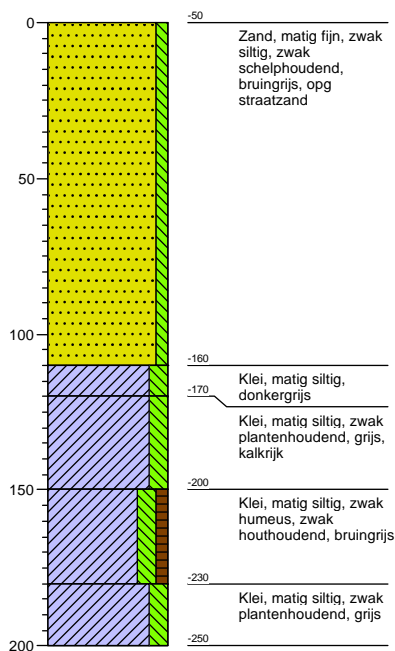
- Boring met fosfaatvlekken
- Boring met archeologisch niveau
- Verstoord
- Archeologische indicatoren
- Plangebied
- Toekomstig gebouw

Bijlage 10: Boorprofielen vooronderzoek

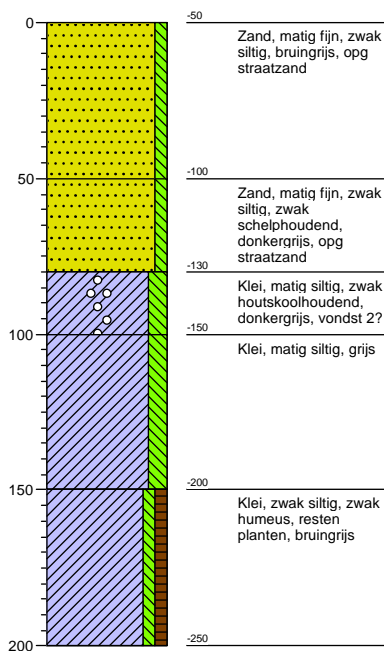
Boring: 01

X: 110892
 Y: 455265
 Hoogte (m NAP): -0.5

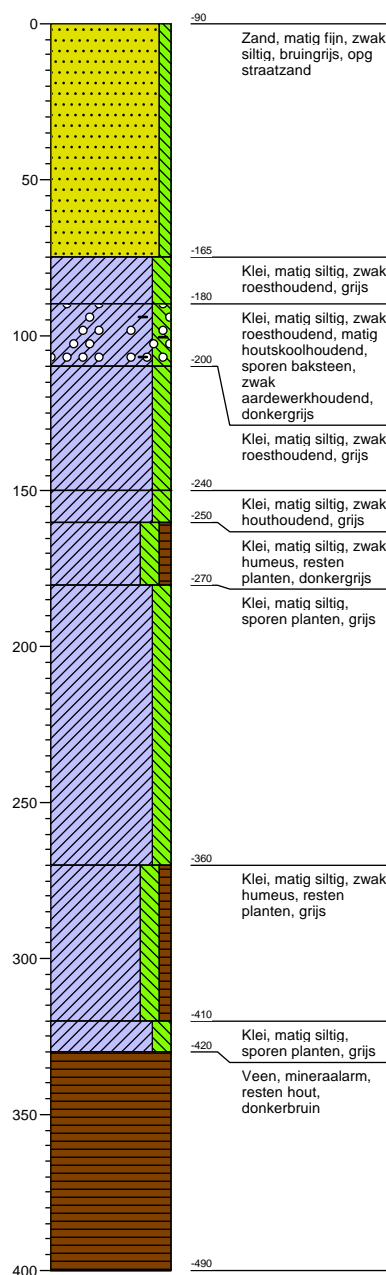
Boring: 02

X: 110883
 Y: 455251
 Hoogte (m NAP): -0.5

Boring: 03

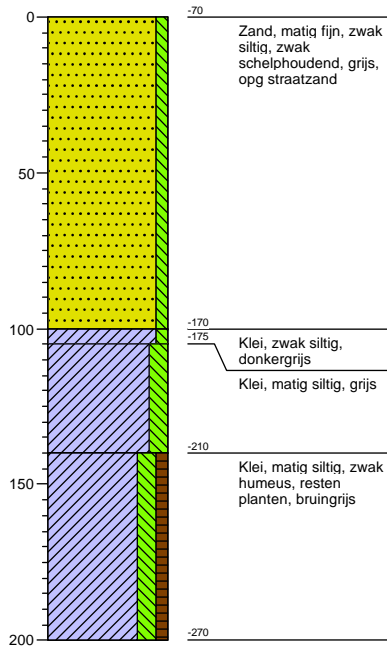
X: 110889
 Y: 455238
 Hoogte (m NAP): -0.9

Bijlage 4: Boorprofielen

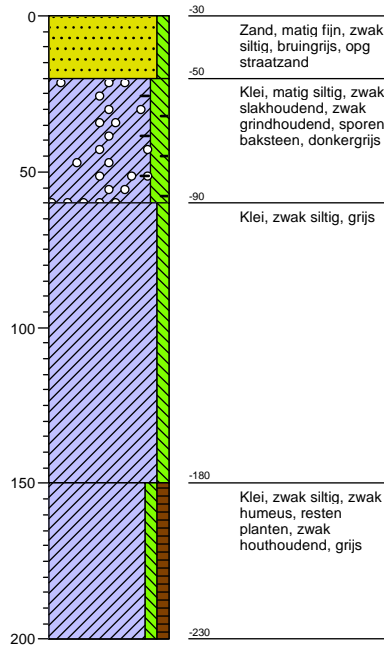
Boring: 04

X: 110901
Y: 455229
Hoogte (m NAP): -0.7

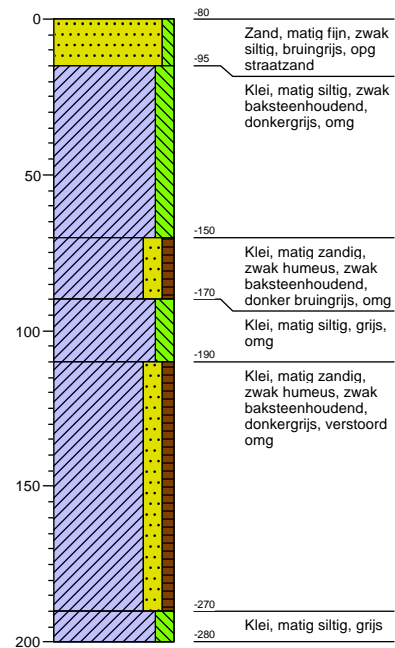
Boring: 05

X: 110913
Y: 455221
Hoogte (m NAP): -0.3

Boring: 06

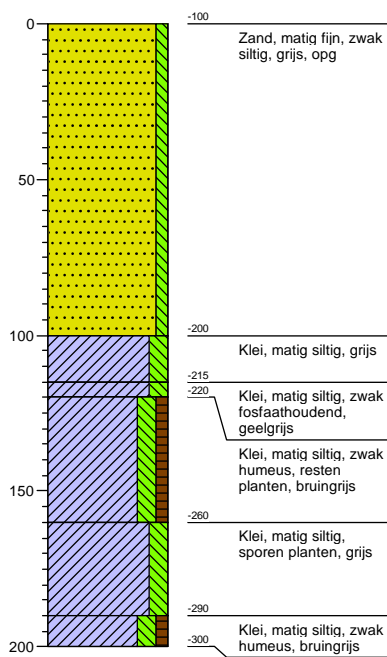
X: 110822
Y: 455270
Hoogte (m NAP): -0.8

Bijlage 4: Boorprofielen

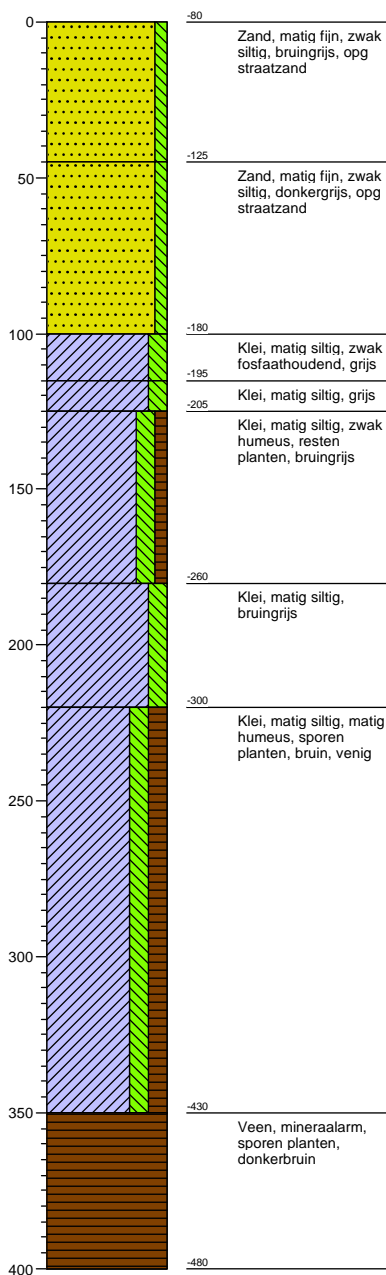
Boring: 07

X: 110834
 Y: 455260
 Hoogte (m NAP): -1

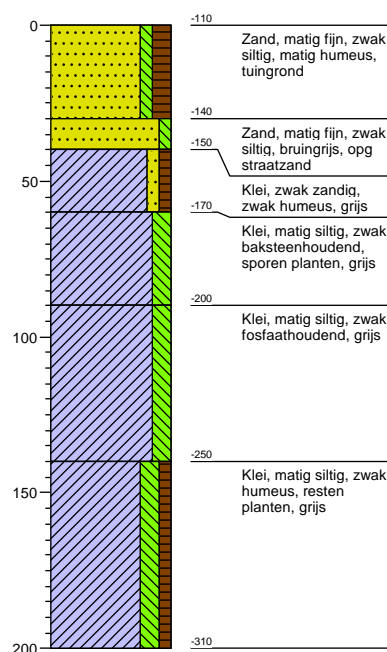
Boring: 08

X: 110826
 Y: 455247
 Hoogte (m NAP): -0.8

Boring: 09

X: 110816
 Y: 455233
 Hoogte (m NAP): -1.1

Bijlage 4: Boorprofielen

Boring: 10

X: 110804
Y: 455242
Hoogte (m NAP): -0.8

